

Pál Elek plébános és Kovács Jakab káplán

Pál Elek 1902-ben született Székelyszentkirályon. Középiskoláját Székelyudvarhelyen a Katolikus Főgimnáziumban (ma Tamási Áron Líceum) végezte el 1919-ben, teológiai tanulmányait Gyulafehérváron 1924-ben fejezte be.

A 30-as években Parajdon volt plébános. 1940 őszén Márton Áron püspök Remetére helyezi. Az egyházközség vezetője és lelki gondozója 1949. június 13-ig, letartóztatásáig. Észak-Erdély visszacsatolása Magyarországhoz új feladatok elé állította az egyházat. Pál Elek szorgalmason dolgozott a Hangya szövetkezetek megszervezésében. Támogatási hálózatot hozott létre a nagycsaládosok megsegítéséért. 1942 után a frontharcos-hadirokkant - vagy a háborúban elesett katonák családjait támogatta. Ő építtette a csutakfalvi Árpádházi Szent Margit és a kicsibükki Szent István kápolnákat. Kicsibükköt „Istvánfalvának” nevezte. Ő rendelte a kicsibükki kápolna oltárképének tekinthető, Szent István Szűz Mária oltalmába ajánlja az országot témájú festményt.

1948-ban a szovjet mintára bevezetett államosítás és az államnak az egyháztól való elválasztása után a kommunista hatalom öt éves tervet dolgozott ki az egyház és a vallás felszámolására.

Hamarosan mintegy 1000 embert, papokat és a vallás védelmében fellépő világiakat is tartóztattak le. Egymást érték a provokációk és a koholt vádak alapján történő koncepciós perek. Ennek lett áldozata Pál Elek plébános és segédje Kovács Jakab káplán is. 1949-ben a május 1-i ünnepélyen a papnak is részt kellett vennie. Az ünnepi gyűlés után következett volna a felvonulás, de ekkor megszólalt a nagymisére hívó harang. Pál Elek mondta az embereknek, hogy aki teheti, jöjjön a szentmisére. Így a felvonulásból nem lett semmi, de Pál Eleket azzal vádolták, hogy szabotálta a május 1-i ünnepélyt. A következő esemény: egy éjszaka eltűnt a községi faliújság tábla. Másnap megtalálták a temetőben félig elégve. Természetesen, kiket, másokat vádoltak, mint a papokat. A templomtéri iskola ablakainak betörésével is a plébánost meg a segédjét vádolták.

Közben az események súlyosbodása miatt Kovács Jakab hazament Nyárádremetére, de meggondolta magát és gyalog visszajött Remetére.

1949. júniusában egy vecsernye alkalmával Borbély Bartis Etelka a padok között előmenve az oltárhoz félhangosan figyelmeztette a plébánost: „megjött a fekete autó” (Ez volt a szekuritáté fogolyszállító autója).

A híveknek ekkor még sikerült megvédeniük a papjukat. Nem hagyták el a templomot, hanem addig mondták a rózsafüzért, amíg a szekuritáté emberei megunták a várakozást és elmentek. A plébános az éjszakát a szomszédjánál Nyircsa Jánosnál töltötte, (aki ezzel nagy kockázatot vállalt) mert tudta, hogy fogják keresni. Végül káplánjával letartóztatták és bevitték Gyergyószentmiklóstra. Iszonyatosan megkínózták őket.

Kovács Jakabnak még a fogait is kitörték arcul verés közben. Kolozsvárra vitték őket, majd Brassóban a hadbíróóság hét év börtönt szabott ki rájuk. Ebből négy évet Szamosújváron töltöttek le egy zárkába zárva. Pál Elek még megjárta a Duna-delta fogolytáborait is.

Szabadulása után Fehéregyházára helyezték plébánosnak. A börtönökben gumibottal „kezelt” feje szemidegeinek bénulása következtében látását teljesen elveszítette. 1978. június 12-én halt meg. Itt is van eltemetve, Fehéregyházán, amelyiknek határában valahol ismeretlen sírban nyugszik Petőfi Sándor is.

Az emlékezés és a tisztesség úgy kívánja, hogy megemlítsen azokat a remeteieket, akik akkor Pál Elek plébános mellett kiálltak, védelmükbe vették, amiért a szekuritáté őket is meghurcolta: Kábdebó Paula, György M. Istvánné, Portik Kócsi Istvánné, Péter Albertné, Laczkó Erzsébet tanítónő, Madarász Imre eszenyői, Czikó Imre ács és mások. Ezek az emberek már nem élnek, de az Isten nyugtassa és adjon örök boldogságot nekik.

Laczkó-Szentmiklósi Endre

történelem szakos tanár